

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2002/123

Karar Sayısı : 2005/86

Karar Günü : 23.11.2005

R.G. Tarih-Sayı :R.G.'de yayımlanmamıştır. (Red)

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Şereflikoçhisar Sulh Ceza Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526. maddesinin, Anayasa'nın 5., 13., 38. ve 90. maddelerine aykırılığı savıyla iptali istemidir.

I- OLAY

Valilik yazısına aykırı olarak tek el büfesinde içki içilmesine izin verme suçundan açılan kamu davasında Mahkeme, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu sonucuna vararak iptali için doğrudan başvurmuştur.

II.İTİRAZ KONUSU KURAL

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526. maddesinin 2248 sayılı Yasa ile değiştirilen birinci fıkrası ile 1490 sayılı Yasa ile değiştirilen ikinci fıkrası şöyledir:

“Yetkili makamlar tarafından adli işlemler dolayısıyla ya da kamu güvenliği ve kamu düzeni veya genel sağlığın korunması düşüncesiyle kanun ve nizamla aykırı olmayarak verilen bir buyruğu dinlemeyen veya bu yolda alınmış bir önleme uymayan kimse, eylem ayrı bir suç oluşturmadığı takdirde, üç aydan altı aya kadar hafif hapis ve bin liradan üç bin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.

Şapka iktisası hakkında 671 sayılı Kanunla Türk harflerinin kabul ve tatbikine dair 1353 sayılı Kanunun koyduğu memnuiyet veya mecburiyetlere muhalif hareket edenler iki aydan altı aya kadar hafif hapis veya bin liradan beşbin liraya kadar hafif para cezasıyla cezalandırılır.”

III- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Mustafa BUMİN, Haşim KILIÇ, Yalçın ACARGÜN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Nurettin TURAN, Aysel PEKİNER, Ertuğrul ERSOY, Tülay TUĞCU, Enis TUNGA ve Mehmet ERTEN'nin katılımlarıyla 11.9.2002 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, öncelikle davada uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Anayasa'nın 152. ve 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 28. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesi'ne başvurmaya yetkilidir. Ancak, bu kurallar uyarınca

bir mahkemenin Anayasa Mahkemesi'ne başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralın da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte kurallardır.

Başvuran Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulayacağı kural, sanığın tekel büfesinde Valilik yazısına aykırı olarak içki içilmesine izin verme eylemini cezalandıran 765 sayılı Yasanın 526. maddesinin 2248 sayılı Yasa ile değişik birinci fıkrası olduğundan, Şapka iktisası ve Türk harflerinin kabul ve tatbikine dair Yasalara aykırılıklar hakkında yaptırım öngören ikinci fıkra itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin davada uygulayacağı kural değildir.

Bu nedenle, ikinci fıkraya ilişkin itiraz başvurusunun Mahkeme'nin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, dosyada eksiklik bulunmadığından anılan maddenin birinci fıkrasının esasının incelenmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

IV- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu kural ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

765 sayılı Türk Ceza Kanunu, 4.11.2004 günlü, 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun 12. maddesinin (b) bendi uyarınca 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlükten kaldırılmıştır.

Dava konusu eylem, 30.03.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanununun “*Emre aykırı davranış*” başlıklı 32. maddesiyle idari para cezasını gerektiren bir kabahat olarak ayrı bir yasada düzenlenmiştir. Bu maddede, “*Yetkili makamlar tarafından adli işlemler nedeniyle ya da kamu güvenliği, kamu düzeni veya genel sağlığın korunması amacıyla, hukuka uygun olarak verilen emre aykırı hareket eden kişiye yüz Türk Lirası idari para cezası verilir. Bu cezaya emri veren makam tarafından karar verilir.*”

Bu madde, ancak ilgili kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde uygulanabilir.

1.3.1926 tarihli ve 765 sayılı Türk Ceza Kanununun 526 ncı maddesine diğer kanunlarda yapılan yollamalar, bu maddeye yapılmış sayılır.” denilmektedir.

İtiraz konusu kural yürürlükten kaldırıldığından başvuran mahkemece dava konusu eyleme, sanık lehine olan 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 32. maddesi uygulanacaktır. Bu durumda iptali istenen kural davada uygulanamayacağından, başvurunun mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

V.SONUÇ

1.3.1926 günlü, 765 sayılı Türk Ceza Kanunu'nun 526. maddesinin birinci fıkrasının, itiraz başvurusunda bulunan Mahkeme'nin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu fıkraya ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle reddine, 23.11.2005 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.

Başkan

Tülay TUĞCU

Başkanvekili

Haşim KILIÇ

Üye

Sacit ADALI

Üye

Fulya KANTARCIOĞLU

Üye

Ahmet AKYALÇIN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

A. Necmi ÖZLER

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Şevket APALAK

Üye

Serruh KALELİ

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT